

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

เรื่อง หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาจีนและภาษาฮินดี

โดยที่ราชบัณฑิตยสถานเสนอว่า คณะกรรมการปรับปรุงหลักเกณฑ์การทับศัพท์ ได้ทำการปรับปรุงหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาจีนและภาษาฮินดี ที่ได้ประกาศใช้ไปแล้วให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ตามแนบท้ายประกาศนี้

คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาแล้วเห็นชอบด้วย จึงลงมติให้ยกเลิกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาจีนและภาษาฮินดี ฉบับลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๘ และให้ใช้หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาจีนและภาษาฮินดีตามประกาศฉบับนี้ ทั้งนี้ ตั้งแต่วันถัดจากวันที่ประกาศเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๘

พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์

นายกรัฐมนตรี

หลักเกณฑ์การทับศัพท์
ภาษาจีนและภาษาฮินดี

หลักเกณฑ์ทั่วไปในการทับศัพท์

๑. การทับศัพท์คือการนำคำภาษาต่างประเทศมาเขียนด้วยอักษรไทย โดยให้อ่านออกเสียงตามระบบอักษรวิธีไทยได้ใกล้เคียงกับการออกเสียงในภาษาเดิม และรักษารูปศัพท์ตามสมควร

๒. การวางหลักเกณฑ์การทับศัพท์ได้แยกกำหนดแต่ละภาษา

หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาจีน

๑. หลักเกณฑ์นี้ใช้สำหรับเขียนทับศัพท์คำภาษาจีนที่เขียนด้วยอักษรโรมันระบบพินอิน (Pinyin system) แต่เพื่อความสะดวกแก่การเขียนทับศัพท์ภาษาจีนที่ใช้ระบบอื่น ได้แก่ ระบบเวดและไจลส์ (Wade and Giles system) ระบบเยล (Yale system) และระบบจู้ยิ่น ฝูฮ่าว (Zhùyīn Fúhào system) ซึ่งยังมีปรากฏในหนังสือต่างๆ อยู่มาก จึงได้เทียบเสียงของระบบดังกล่าวไว้ด้วย

๒. การเทียบเสียงสระและพยัญชนะให้ถือตามตารางการเทียบเสียงสระและพยัญชนะภาษาจีน และตัวอักษรในตารางแทนอักษรโรมันทั้งตัวตาม (ตัวเล็ก) และตัวนำ (ตัวใหญ่)

๓. เครื่องหมายกำกับเสียงวรรณยุกต์ในระบบพินอิน ระบบจู้ยิ่น ฝูฮ่าว และระบบเยล ใช้ - ˊ ˋ และ ˋ ในระบบเวดและไจลส์ใช้ 1 2 3 4 เทียบได้กับเสียงวรรณยุกต์ไทยดังนี้

เสียงหนึ่ง	-	หรือ	1	เทียบเท่าเสียงสามัญ*
เสียงสอง	ˊ	หรือ	2	เทียบเท่าเสียงจัตวา
เสียงสาม	ˋ	หรือ	3	เทียบเท่าเสียงเอก**

(ยกเว้นเมื่ออยู่หน้าพยางค์ที่มีเสียงสาม ˋ ให้ออกเป็นเสียงสอง ˊ โดยคงเครื่องหมายเสียงสาม ˋ เช่น Kǒng Zǐ = โข่งจื่อ หรือ ข่งจื่อ ให้ออกเสียงว่า โข่งจื่อ หรือ ขงจื่อ)

เสียงสี่	ˋ	หรือ	4	เทียบเท่าเสียงโท
----------	---	------	---	------------------

คำที่ออกเสียงเบาจะไม่มีเครื่องหมายวรรณยุกต์กำกับ

* เสียงหนึ่งในภาษาจีนกลางใกล้เคียงกับเสียงสามัญในภาษาไทย

** เสียงสามในภาษาจีนกลางใกล้เคียงกับเสียงเอก + เสียงจัตวาในภาษาไทย

๔. เสียงสระในภาษาจีน ไม่มีความแตกต่างระหว่างเสียงสั้นกับเสียงยาว เหมือนในภาษาไทย โดยปรกติพยางค์ที่มีเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงหนึ่ง เสียงสอง และเสียงสาม จะออกเป็นเสียงสั้นหรือเสียงยาวก็ได้ ยกเว้นเสียงสี่ จะออกเสียงสั้นเสมอ

๕. เครื่องหมายพินทุที่อยู่ใต้ตัวพยัญชนะแสดงว่า พยัญชนะตัวนั้นๆ ออกเสียงควบกล้ำกับตัวที่ตามมา ยกเว้นตัว ห ที่มีเครื่องหมายพินทุกำกับจะออกเสียงควบกล้ำ และเป็นอักษรนำด้วย เช่น Huá = หวา Huái = ไหว/หฺวาย

๖. เสียงพยัญชนะจีนซึ่งเทียบได้กับเสียงพยัญชนะไทยที่มีอักษรคู่ (อักษรสูง มีเสียงคู่กับอักษรต่ำ) ใต้ให้ไว้ทั้ง ๒ ตัว เช่น ฉ ช ฝ ฟ ให้เลือกใช้ตามหลักการผันเสียงวรรณยุกต์ของไทย เช่น ฉา ชื่อ เฟิน ฟีน

ในกรณีที่ เป็นอักษรเดี่ยว ซึ่งในการผันวรรณยุกต์ต้องใช้ ห นำ ถ้าอักษรเดี่ยวนั้นเป็นตัวควบกล้ำให้แทรกตัว ห ไว้ระหว่างตัวควบกล้ำเพื่อให้อ่านได้สะดวก เช่น yún = ยฺหวิน

๗. เสียงสระผสมในภาษาจีนบางเสียง เมื่อถอดเป็นอักษรไทยแล้วจะมีเสียงพยัญชนะ ย หรือ ว อยู่ด้วย ให้ใส่เครื่องหมายพินทุใต้ตัวพยัญชนะต้นซึ่งผสมกับสระนั้น เช่น jiǒng จย้ง yuè เยว่

๘. พยัญชนะที่มีเครื่องหมายทัณฑฆาตกำกับในคำทับศัพท์ให้ออกเสียงด้วย เช่น érzi = เอ๋อร์จี้ fēi = เฟย์

๙. ในการเขียนทับศัพท์ภาษาจีน การแยกคำให้ยึดตามต้นฉบับ ยกเว้นคำที่ใช้ในภาษาไทยจนเป็นที่ยอมรับแล้ว เช่น Kǒng Zǐ = ขงจื๊อ (ขงจื้อ)

ตารางเทียบเสียงสระภาษาจีน

เสียงสระภาษาจีน				ใช้	ตัวอย่าง	ความหมาย
ระบบพินอิน	ระบบเวดและไจลส์	ระบบเยล	ระบบจู้ยิ่น ผู้ฮ่าว			
a	a	a	ㄚ	-ะ (เสียงเบา) -า	ma [หมะ] mā [มา]	ไหม/หรือ แม่
ai	ai	ai	ㄞ	ไ- -าย	tài [ไท่] mǎi [ไหม่/ หม่าย]	เกินไป ซื้อ
an	an	an	ㄢ	-ัน -าน	kàn [คั่น] lán [หลัน/ หลาน]	ดู, มอง, อ่าน สีน้ำเงิน
ang	ang	ang	ㄤ	-ัง -าง	chàng [ชั่ง] cháng [ฉั่ง/ ฉาง]	ร้องเพลง บ่อยๆ
ao	ao	au	ㄠ	-เา -าว	bào [เป้า] gāo [เกา/ กาว]	อุ้ม สูง
e	o, oh	e	ㄜ	-เอ	lè [เล่อ]	สนุก, ยินดี
e (เมื่อตาม หลัง y)	eh	e	ㄝ	-เ	yè [เย่]	ใบไม้
ê	ไม่ปรากฏสระนี้ในระบบเวดและไจลส์และระบบเยล		ㄝ	-เ	é [เอ่]	(คำอุทาน)

เสียงสระภาษาจีน				ใช้	ตัวอย่าง	ความหมาย
ระบบพินอิน	ระบบเวดและไจลส์	ระบบเยล	ระบบจู้ยิ่น ผู้ฮ่าว			
ei	ei	ei	ㄝ	เอ๋ย	fēi [เฟย์]	บิน
en	en	en	ㄣ	เ็น	běn [เบิ่น]	เล่ม (ลักษณ-นาม)
eng	eng	eng	ㄥ	เิ่ง	děng [เต็ง]	คอย
er (ไม่ผสมกับพยัญชนะต้น)	erh	er	儿	เออร์	èr [เอ้อร์]	สอง
i	i	i	丨	เอี	nǐ [หนี่]	เธอ
i (เมื่อตามหลัง c, ch, r, s, sh, z และ zh)	ih (เมื่อตามหลัง tz และ sz ใช้ u, ü)	-r (เมื่อตามหลัง ts และ s ใช้ z)	ไม่ปรากฏรูป	เอี (เสียงเบา) เอือ	érzi [เอ้อร์จี้] shǐ [ฉือ]	ลูกชาย ใช้
ia*	ia	ya	丨 丫	เอีย	jiā [เจีย]	บ้าน
ian	ien	yan	丨 ㄩ	เอียน	tiān [เทียน]	ฟ้า
iang	iang	yang	丨 ㄩ	เอียง	niáng [เหนียง]	ผู้หญิง
iao	iao	you	丨 ㄩ	เอียว	biǎo [เปี้ยว]	นาฬิกา
ie*	ieh	ye	丨 ㄝ	เอีย	jiè [เจีย]	ยืม
in	in	in	丨 ㄣ	เ็น	lín [หลิน]	ป่าไม้

* สระ ia และ ie เป็นหน่วยเสียงที่คล้ายกับเสียงสระเอียในภาษาไทย ดังนั้นจึงทับศัพท์สระ ia และ ie ด้วยสระเอีย เช่น jiā [เจีย] = บ้าน jiè [เจีย] = ถอน

เสียงสระภาษาจีน				ใช้	ตัวอย่าง	ความหมาย
ระบบพินอิน	ระบบเวดและไจลส์	ระบบเยล	ระบบจู้ยีน ผู้ฮ่าว			
ing	ing	ing	ㄩㄥ	◌ิง	dīng [ติง]	ตะปู
iong (ใช้เฉพาะกับ j, q, x)	iung	yung	ㄩㄥ	-ยง	xiōng [ซุยง] xióng [สยง] qióng [ฉยง] jiǒng [จยง]	คูร้าย หมี ยากจน กั๊อเขิน, ทำให้ กั๊อเขิน
iu	iu	you	ㄩㄡ	◌ิว	niú [หนิว]	วัว
o (เมื่อตามหลัง b, f, m, p, w ออกเสียงเป็น uo)	o	wo	ㄛ	◌ัว	mō [มัว]	คล้า
o	o	o	ㄛ	◌โ-	ōyō [โ-โย]	(คำอุทาน)
ong	ung	ung	ㄨㄥ	◌ง	lóng [หลง]	มังกร
ou	ou	ou	ㄨ	◌โ-ว	lóu [โหลว]	ตึกสูง
u	u	u	ㄨ	◌ู	bù [บู]	ไม่

เสียงสระภาษาจีน				ใช้	ตัวอย่าง	ความหมาย
ระบบพินอิน	ระบบเวดและไจลส์	ระบบเฮล	ระบบจูยีน ฝูฮ่าว			
ü (เมื่อตามหลัง j, q, x, y เขียนลดรูปเป็น u แต่เมื่อตามหลัง n, l ให้คงรูปเดิมคือ ü)	ü	yu	ㄩ	-วี	yú [ยหฺวี] nǚ [นฺหฺวี]	ปลา ผู้หญิง
ua	ua	wa	ㄨㄚ	-วา	guā [กวา]	แดง
uai	uai	wai	ㄨㄞ	ไ-ว -วาย	guāi [ไกว/ กวาย]	ว่านอน สอนง่าย
uan	uan	wan	ㄨㄢ	-วัน -วาน	duàn [ตุวัน/ ตุวาน]	ผ้าต่วน
üan (ตามหลัง j, q, x, y และเขียนลดรูปเป็น uan)	üan	ywan	ㄩㄢ	-เวียน	quàn [ชฺเวียน]	ชักชวน, ตักเตือน
uang	uang	wang	ㄨㄤ	-วัง -วาง	guāng [กวาง/ กวาง]	แสง

เสียงสระภาษาจีน				ใช้	ตัวอย่าง	ความหมาย
ระบบพินอิน	ระบบเวดและไจลส์	ระบบเยล	ระบบจู๋ยีน ฝูฮ่าว			
üe (เมื่อตามหลัง j, q, x, y เขียนลดรูปเป็น ue แต่เมื่อตามหลัง n, l ให้คงรูปเดิมคือ üe)	ueh	ywe	ㄩㄝ	-เว	yuè [เยว] nüè [เหว]	เดือน, พระจันทร์ ไข่มุก
ui	ui	wei	ㄨㄟ	-ย	huí [หุย]	กลับ
un (uen)	un	wun	ㄨㄣ	-น	dùn [ดุ้น]	ที่
ün (ตามหลัง j, q, x, y และเขียนลดรูปเป็น un)	un	yun	ㄩㄣ	-วิน	yún [ยฺหวิน]	เมฆ
uo	uo, o	wo	ㄨㄛ	-ว	guó [กัว]	ประเทศ

ตารางเทียบเสียงพยัญชนะภาษาจีน

เสียงพยัญชนะภาษาจีน				ใช้	ตัวอย่าง	ความหมาย
ระบบพินอิน	ระบบเวดและไจลส์	ระบบเฮล	ระบบจู้ยีน ผู้ฮ่าว			
b	p	b	ㄅ	ป	bā [ปา]	แปด
c	ts', tz'	ts	ㄘ	ฉ, ช	cán [ฉัน/ ฉาน] cāng [ฉัง/ ฉาง]	ตัวใหม่ ฉางข้าว
ch*	ch	ch	ㄑ	ฉ, ช	chá [ฉา] chī [ชือ]	ชา กิน
d	t	d	ㄉ	ต	dà [ต้า]	ใหญ่
f	f	f	ㄈ	ฝ, ฟ	fén [เฟิ่น] fàn [ฟั่น/ ฟ่าน]	เผา ข้าว, อาหาร
g	k	g	ㄍ	ก	gē [เกอ]	พี่ชาย
h	h	h	ㄏ	ห, ฮ	hǎo [เห่า/ ห่าว] hē [เฮอ]	ดี ดื่ม
j	ch (j)	j (y)	ㄐ	จ	jiāng [เจียง]	แม่น้ำ
k	k'	k	ㄎ	ข, ค	kuí [ซูย] kàn [คั่น]	หัวหน้า, ตัวการ ดู, มอง, อ่าน

* เป็นเสียงกักเสียดแทรก (affricate) เวลาออกเสียงปลายลิ้นต้องงอขึ้นไปแตะที่เพดานแข็ง

เสียงพยัญชนะภาษาจีน				ใช้	ตัวอย่าง	ความหมาย
ระบบพินอิน	ระบบเวดและไจลส์	ระบบเยล	ระบบจู๋ยีน ฝูฮั่วว			
l	l	l	ㄌ	ล	lái [ไหล/ หลาย]	มา
m	m	m	ㄇ	ม	mā [มา]	แม่
n	n	n	ㄋ	น	nán [หนั้น/ หนาน]	ผู้ชาย
p	p'	p	ㄆ	ผ, พ	pá [ผา] pō [พั่ว]	คลาน เนิน, เนินเขา
q	ch' (i)	ch (y)	ㄑ	ฉ, ช	qián [เจียน] qiāng [เซียง]	เงินใช้สอย ปิ่น
r	j	r	ㄖ	ร	rén [เหริน]	คน
s	s, ss, sz	s	ㄙ	ซ, ส	sān [ซัน/ ซาน] sǎo [เส้า/ สาว]	สาม กวาด, ปัดกวาด
sh*	sh	sh	ㄕ	ฉ, ช	shéng [เจิง] shū [ซู]	เชือก หนังสือ

* เป็นเสียงเสียดแทรก (fricative) เวลาออกเสียงปลายลิ้นงอขึ้นไปใกล้เพดานแข็ง แต่ต้องไม่แตะเพดานแข็ง

เสียงพยัญชนะภาษาจีน				ใช้	ตัวอย่าง	ความหมาย
ระบบพินอิน	ระบบเวดและไจลส์	ระบบเยล	ระบบจู๋ยิ่น ฝูฮ่าว			
t	t'	t	ㄊ	ถ, ท	Táng [ถั่ง/ ถาง] tā [ทา]	ชื่อราชวงศ์ เขา (สรรพนาม)
w	w	w	ไม่ปรากฏ รูป	ว	wàn [วัน/วาน] wǒ [หวั้ว]	หมื่น ฉัน
w (เมื่อตามด้วย สระ u จะไม่ ออกเสียง)	w	w	ไม่ปรากฏ รูป	-	wǔ [อู่]	ห้า
x	hs	sy	ㄒ	ซ, ส	xiāng [เซียง] xié [เสียง]	หอม รองเท้า
y	y	y	ไม่ปรากฏ รูป	ย	yín [หยิน]	แร่เงิน
y (ไม่ออกเสียง เมื่อตามด้วย สระ i และไม่มี ตัวสะกด)	yi	y	ไม่ปรากฏ รูป	-	yī [อี]	หนึ่ง
z	ts, tz	dz	ㄗ	จ	zǒu [โจ้ว]	เดิน
zh	ch	j	ㄗ	จ	zhàn [จั้น/จ้าน]	ยืน

หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาฮินดี

๑. หลักเกณฑ์นี้ใช้ถ่ายเสียงภาษาฮินดีที่เขียนด้วยอักษรโรมันตามระบบการเทียบคำอักษรโรมันที่นิยมใช้กันมากที่สุดใน การเขียนตำราและเอกสารทางวิชาการ ซึ่งมีการใช้เครื่องหมายเสริมสัทอักษร (diacritical mark) กำกับตัวอักษรเพื่อจำแนกความแตกต่างของอักษรแต่ละตัวได้ชัดเจน เป็นหลักในการจัดทำ

๒. การเทียบเสียงสระและพยัญชนะตามหลักเกณฑ์นี้ยึดภาษาฮินดีที่มีรากศัพท์มาจากภาษาบาลีและสันสกฤตเป็นหลัก ซึ่งเรียกว่าเป็นสระและพยัญชนะในระบบ แต่เนื่องจากภาษาฮินดีซึ่งใช้กันอยู่ในปัจจุบันได้รับอิทธิพลจากภาษาอาหรับ เปอร์เซีย และภาษาอื่น ๆ ด้วย หลักเกณฑ์นี้จึงได้เทียบเสียงสระและพยัญชนะที่มาจากภาษาอื่น ๆ นั้นไว้ด้วย และเรียกว่าเป็นสระหรือพยัญชนะนอกระบบ แต่เทียบไว้เฉพาะที่พบบ่อยเท่านั้น

๓. ภาษาฮินดีที่เขียนด้วยอักษรโรมันมีทั้งที่เขียนตามระบบที่ใช้ตัวอักษรโรมันตามหลักเกณฑ์ข้อ ๑ และที่ไม่ใช่เครื่องหมายเสริมสัทอักษรกำกับตัวอักษร เนื่องจากไม่สะดวกในการพิมพ์หรือเขียน การทับศัพท์จากอักษรโรมันที่ไม่มีเครื่องหมายเสริมสัทอักษรจึงอาจคลาดเคลื่อนจากศัพท์ในภาษาฮินดีไปบ้าง

๔. คำบางคำในภาษาฮินดีที่เขียนด้วยอักษรโรมัน เป็นคำที่เขียนตามการออกเสียงของชาวยุโรปและเป็นคำที่ใช้กันทั่วไป เช่น Calcutta, Delhi, Pondicherry, Bangalore, Shillong การทับศัพท์คำเหล่านี้ให้ใช้หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษแทนหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาฮินดี

๕. การทับศัพท์ภาษาฮินดีตามหลักเกณฑ์นี้ได้แสดงไว้ ๓ รูปแบบ คือ

๕.๑ ทับศัพท์แบบคงรูป

หมายถึงการทับศัพท์แบบตรงตามรูปศัพท์เดิมโดยใช้เครื่องหมายพินทุด้วย เพื่อให้ถอดกลับเป็นอักษรโรมันหรือเทวนาครีได้ถูกต้อง และออกเสียงได้ใกล้เคียงกับ

คำเดิม การทับศัพท์รูปแบบนี้เหมาะสำหรับใช้ในหนังสือหรือเอกสารทางวิชาการ

๕.๒ ทับศัพท์แบบปรับรูป

หมายถึงการทับศัพท์โดยปรับให้เข้ากับอักษรวิธีไทย เช่น มีการประวิสรรชนีย์ท้ายคำ หรือใส่เครื่องหมายทัณฑฆาตเพื่อให้ออกเสียงได้ง่ายและรูปคำกลมกลืนกับภาษาไทย

๕.๓ ภาษาไทยใช้

หมายถึงคำที่มีใช้อยู่ในภาษาไทยแล้ว ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคำที่มาจากภาษาบาลีสันสกฤต คำเหล่านี้ควรใช้ต่อไปตามเดิม คำบาลีสันสกฤตที่ไทยนำมาใช้ในภาษาไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงหลายลักษณะ เช่น

๕.๓.๑ แผลงพยัญชนะ ฎ เป็น ฏ, ต เป็น ด, ป เป็น บ และ ว เป็น พ เช่น

อักษรโรมัน	ทับศัพท์ (แบบคงรูป)	ทับศัพท์ (แบบปรับรูป)	ภาษาไทยใช้
tīka	ฏีกา	ฎีกา	ฎีกา
tej	เตช	เตชะ	เตชะ, เตช
pātāl	ปาताल	ปาตาละ	บาดาล
Vārāṇasī	วารานาสี	วารานลสี	พารานลสี

๕.๓.๒ แผลงสระเสียงสั้นเป็นเสียงยาว หรือเสียงยาวเป็นเสียงสั้น
เช่น

อักษรโรมัน	ทับศัพท์ (แบบคงรูป)	ทับศัพท์ (แบบปรับปรุง)	ภาษาไทยใช้
bahu	พหู	พหู	พหู
dev	เทว	เทวะ	เทวา
muni	มุณี	มุณี	มุณี
vīthi	วีถิ	วีถิ	วีถิ

๕.๓.๓ ใส่เครื่องหมายทัณฑฆาตเพื่อให้ออกเสียงคำนั้นได้ง่ายขึ้น
และกลมกลืนกับภาษาไทย เช่น

อักษรโรมัน	ทับศัพท์ (แบบคงรูป)	ทับศัพท์ (แบบปรับปรุง)	ภาษาไทยใช้
madhyasth	มธฺยสฺถ	มัธยัสถะ	มัธยัสถ์
Nārāyaṇ	นารายณ	นารายณะ	นารายณ์
pūrṇ	ปูรฺณ	ปูรณะ	ปูรณ์
śabd	ศพฺท	ศัพทะ	ศัพท์

๖. การเทียบเสียงสระและพยัญชนะให้ถือตามตารางเทียบเสียงสระภาษาฮินดี
และตารางเทียบเสียงพยัญชนะภาษาฮินดี

๗. การเรียงสระและพยัญชนะในภาษาฮินดีที่ใช้ในตารางเทียบเสียงตาม
หลักเกณฑ์นี้ เรียงตามลำดับอักษรโรมัน

๘. สระและพยัญชนะภาษาฮินดีที่เขียนด้วยอักษรโรมันมีดังนี้

สระและพยัญชนะในระบบ

สระในระบบ

a = -ะ, ั ā = -า i = -ิ ī = -ี u = -ุ ū = -ู

r̥ (เมื่ออยู่ต้นคำหรือตามหลังพยัญชนะ) = ฤ e = -เ- ai = -ไ- o = -โ-

o (ตามหลังสระ) = ว au = -เ-า

พยัญชนะในระบบ

วรรณ ก (กะ) :	k = ก (กะ) kh = ข (ขะ) g = ค (คะ) gh = ฅ (ฅะ) ṅ = ง (งะ)
วรรณ จ (จะ) :	c = จ (จะ) ch = ฉ (ฉะ) j = ช (ชะ) jh = ฌ (ฌะ) ñ = ญ (ญะ)
วรรณ ฎ (ฎะ) :	ṭ = ฏ (ฎะ) ṭh = ฐ (ฐะ) ḍ = ฑ (ฑะ) ḍh = ฒ (ฒะ) ṇ = ณ (ณะ)
วรรณ ต (ตะ) :	t = ต (ตะ) th = ถ (ถะ) d = ท (ทะ) dh = ฑ (ฑะ) n = น (นะ)
วรรณ ป (ปะ) :	p = ป (ปะ) ph = ผ (ผะ) b = พ (พะ) bh = ภ (ภะ) m = ม (มะ)
อวรรณ (เศษวรรณ) :	y = ย (ยะ) r = ร (ระ) l = ล (ลระ) v = ว (วะ) ś = ศ (ศะ) ṣ = ษ (ษะ) s = ส (สะ) h = ห (หะ)

สัญลักษณ์พิเศษ

m̄ (ใช้แทนจันทรพินทุ) = ง ṁ (ใช้แทนอนุสवार) = ง ḥ = ห์

สระและพยัญชนะนอกระบบ

สระนอกระบบ

āī = -าย, -าอี iā = -เีย, -ยา u = -ุ

พยัญชนะนอกระบบ

q = ก kh = ข g = ค z = ช d = ด
b = บ f = ฟ r = ร rh = รุห h = ห, ฮ

๙. การใช้เครื่องหมายพินทุ ใช้ในการทับศัพท์แบบคงรูป โดยใส่ไว้ได้ พยัญชนะไทยที่ถอดมาจากพยัญชนะโรมันที่ไม่มีสระกำกับ เช่น

อักษรโรมัน	ทับศัพท์ (แบบคงรูป)	ทับศัพท์ (แบบปรับรูป)	ภาษาไทยใช้
candra	จนฺฑระ	จันฑระ	จันฑร์, จันฑรา
jhānsī	ฉานส์	ฉานส์	–

ยกเว้นพยัญชนะท้ายคำซึ่งเดิม (ในภาษาบาลีและสันสกฤต) มี a กำกับ แต่ในภาษาฮินดีตัดออกไปไม่ต้องใส่พินทุได้พยัญชนะนั้น เช่น

อักษรโรมัน	ทับศัพท์ (แบบคงรูป)	ทับศัพท์ (แบบปรับรูป)	ภาษาไทยใช้
karm	กรุม	กรรมะ	กรรม
pātāl	ปาตาล	ปาตาละ	บาดาล

แต่ถ้าพยัญชนะท้ายคำไม่มี a กำกับมาแต่เดิม ก็ใส่พินทุกำกับไว้ด้วย เช่น

อักษรโรมัน	ทับศัพท์ (แบบคงรูป)	ทับศัพท์ (แบบปรับรูป)	ภาษาไทยใช้
brahmacārin	พฺรหฺมจารินฺ	พฺรหฺมจาริน	–
samrāt	สมฺรฏฺ	สัมรฏ	–

๑๐. การใช้เครื่องหมายทัณฑฆาต ใช้ในการทับศัพท์แบบปรับรูปในคำที่เป็น คำนอกระบบ (ไม่ได้มาจากบาลีและสันสกฤต) โดยใส่บนพยัญชนะที่ไม่ต้องการให้ ออกเสียง เช่น

อักษรโรมัน	ทับศัพท์ (แบบคงรูป)	ทับศัพท์ (แบบปรับรูป)	ภาษาไทยใช้
bādshāh	บาดชฮาหฺ	บาดชहां	–
Kutubminār	กุดฺบุมินาฺรฺ	กุดฺบุมินาّر	–

๑๑. การประวิสรรชนีย์ทำยคำ ใช้ในการทับศัพท์แบบคงรูปและปรับรูป ดังนี้

๑๑.๑ ใช้ทับศัพท์สระ a เมื่ออยู่ทำยคำทั้งแบบคงรูปและปรับรูป เช่น

อักษรโรมัน	ทับศัพท์ (แบบคงรูป)	ทับศัพท์ (แบบปรับรูป)	ภาษาไทยใช้
mantra	มนฺตฺระ	มันฺตฺระ	มนตร์
śiṣya	ศิษฺยะ	ศิษยะ	ศิษย์

๑๑.๒ ถ้าพยัญชนะทำยคำมี a มาแต่เดิม (ในภาษาบาลีและสันสกฤต) แต่ในภาษาฮินดีได้ตัดออกในการทับศัพท์แบบปรับรูปให้ประวิสรรชนีย์ด้วย เช่น

อักษรโรมัน	ทับศัพท์ (แบบคงรูป)	ทับศัพท์ (แบบปรับรูป)	ภาษาไทยใช้
pūṛṇ	ปูรฺณ	ปูรณะ	บูรณ
samsār	สงฺสฺาร	สังสฺาระ	สงสาร, สังสาร (วิภู)

ตารางเทียบเสียงสระภาษาฮินดี

อักษรโรมัน	อักษรไทย	อักษรเทวนาครี	ตัวอย่าง			
			อักษรโรมัน	ทับศัพท์ (แบบคงรูป)	ทับศัพท์ (แบบปรับปรุง)	ภาษาไทยใช้
			A			
a (ที่มีได้อยู่ท้ายคำ)	-	अ	nar	นร	นระ	นร, นระ, นรา
a (ตามด้วยพยัญชนะที่ไม่มีสระตามและไม่ใช่พยางค์สุดท้าย)	˘* แบบคงรูป ˘** แบบปรับปรุง	ไม่ปรากฏรูป	samrāt	สมรภาฏ	สัมรภาฏ	-
a (อยู่ท้ายคำ)	ะ	ไม่ปรากฏรูป	punya	ปุณยะ	ปุณยะ	บุญย์
ā	-ā	आ	Nārāyaṇ	นารายณ	นารายณะ	นารายณ์
ai ^o	ไ-	ऐ	kailās	ไกลาส	ไกลาสะ	ไกรลาส, ไกลาส
āi [#]	-ाय, -ाी	आई	kasturbāi	กัสตุรบาย, กัสตุรบาอี	กัสตุรบาย, กัสตุรบาอี	-
au ^๒	-ौ	औ	gaurav	เการว	เการวะ	เคารพ
E						
e	เ-	ए	dev	เทว	เทวะ	เทวะ, เทวา, เทพ
I						
i	ิ	इ	Śiv	ศิว	ศิวะ	ศิวะ
ī ^m	ี	ई	nārī	นารี	นารี	นารี

* เครื่องหมายพิหนุใส่ได้พยัญชนะหลังสระ a ในคำทับศัพท์แบบคงรูป

** ยกเว้นพยัญชนะที่ตามมาเป็น h, v ไม่ต้องเปลี่ยนเป็นไม้หันอากาศ เช่น brahm พรหมะ gaurav เคารวะ Navya นวยะ และถ้าพยัญชนะที่ตามมาเป็น r ให้ใช้ รร เช่น karm กรรมะ gandharv คันธรรวะ

อักษรโรมัน	อักษรไทย	อักษรเทวนาครี	ตัวอย่าง			
			อักษรโรมัน	ทับศัพท์ (แบบคงรูป)	ทับศัพท์ (แบบปรับรูป)	ภาษาไทยใช้
iā [#]	เีย, -ยา	इआ	Kāthiāvār	กาเจียวาร, กาฐยวาร	กาเจียวาร, กาฐยวาร	-
O						
o	โ-	ओ	lok	โลก	โลกะ	โลก, โลกา
o (ตามหลังสระ)	ว	व	deo Rao, Rāo	เทว ราว	เทวะ ราว	เทวะ, เทวา, เทพ -
U						
u	- _ง	उ	guru	คุรุ	คุรุ	คุรุ, คุรู
u [#]	- _ง [*]	उ	Kutubminār	กุดบมินาร์	กุดบมินาร์	-
ū ^๔	- _ง	ऊ	pūrṇ	ปूरुณ	ปूरुณะ	ปूरुณ
R						
r ^๔ (เมื่ออยู่ต้นคำหรือ ตามหลังพยัญชนะ)	ฤ	ऋ	pitṛ ṛṣi	ปีตฤ ฤษี	ปีตฤ ฤษี	- ฤษี, ฤยี

* มีบางคำออกเสียงอะ เช่น Mogul โมคัล Trivandrum ตริวันดรัม

ตารางเทียบเสียงพยัญชนะภาษาฮินดี

อักษรโรมัน	อักษรไทย	อักษรเทวนาครี	ตัวอย่าง			
			อักษรโรมัน	ทับศัพท์ (แบบคงรูป)	ทับศัพท์ (แบบปรับรูป)	ภาษาไทยใช้
B						
b	พ	ब	Buddh śabd Śatābdi	พุทธ ศพุทธ ศตาศุทธิ	พุทธะ ศัพทะ ศตาศุทธิ	พุทธะ, พุทธ ศัพท -
b [#]	บ	ब	barā kitāb Kutubminār	บรา กิตาบ กุตูบมินาร์	บรา กิตาบ กุตูบมินาร์	- - -
bh	ภ	भ	abhyās Bhīm	อภยาส ภีม	อภยาสะ ภีมะ	- ภีมะ, ภีม
C						
c ^b	จ	च	baccā candra	บัจจา จนฑุระ	บัจจา จันฑุระ	- จันฑุ
ch ^c	ฉ	च	chatr	ฉตฺร	ฉัตฺร	ฉัตฺร, ฉัตฺรา
D						
d	ท	द	Buddh dās	พุทธ ทาส	พุทธะ ทาสะ	พุทธะ, พุทธ ทาส, ทาสา
d [#]	ด	द	bādshāh Delhī	บาดชฮาหุ เดลฮี	บาดชฮาห์ เดลฮี	- เดลลี
d ^d	ต*	ड	ḍamaru krīḍā laḍḍū	ตมรุ กรี้ชฮา ลตทุ	ตมรุ กรี้ชฮา ลัตทุ	- กรี้ชฮา -

* พยัญชนะ ๓ ในภาษาฮินดีออกเสียงใกล้เคียงเสียง ด ในภาษาไทย

อักษรโรมัน	อักษรไทย	อักษรเทวนาครี	ตัวอย่าง			
			อักษรโรมัน	ทับศัพท์ (แบบคงรูป)	ทับศัพท์ (แบบปรับปรุง)	ภาษาไทยใช้
dh	ธ	ध	dharm Madhya Pradeś madhyasth nidhi	ธรรม มธยะ ประเทศ มธยสถ นินิ	ธรรมะ มธยะ ประเทศ มธยัสถะ นินิ	ธรรม มธยประเทศ มธยัสถ์ นินิ
ḍh	ฒ	ढ	ḍhol	โฒล	โฒล	-
F						
f #	ฟ	फ़	faqīr gaffār	ฟกีร์ กฟฟาร์	ฟกีร์ กัฟฟาร์	- -
G						
g	ก	ग	agni go	อกุณี โค	อัคนี โค	อัคนี โค
g _u #	ก	ग़	bāg Gaznavid Gaznī Giyas-ud-dīn Mogul, Mugal Tuglākābād	บาก คซุนวิด คซุนี คียสูดดีน โมคล, มุคล ตุคลากาบาค	บาก คัซนวิด คัซนึ คียัส-อูด-ดีน โมคัล, มุคัล ตุคลากาบาค	- - - โมกุล, มุคัล -
gh	ฆ	घ	bāgh ghoṣ	พาม โฆษ	พาม โฆษะ	- โฆษะ, โฆษ
H						
h	ห	ह	brahm Himālay	พรม หิมาลย	พรมะ หิมาลยะ	พรม หิมาลัย
h #	ห, ฮ	ह	Ahmadābād Hindū	อหุมดาบาด ฮินดู	อัหัมดาบาด ฮินดู	- ฮินดู
ḥ	หฺ	ح	duḥkh	ทุหฺข	ทุหฺขะ	ทุกฺข

อักษรโรมัน	อักษรไทย	อักษรเทวนาครี	ตัวอย่าง			
			อักษรโรมัน	ทับศัพท์ (แบบคงรูป)	ทับศัพท์ (แบบปรับรูป)	ภาษาไทยใช้
J						
j	ช	ज	jay vijñān	ชย วิชญาน	ชยะ วิชญานะ	ชัย, ชัยโย -
jh	ฉ	झ	jhānsī	ฉานส์	ฉานส์	-
K						
k	ก	क	Kuru yakṣ	กูรู ยฤษ	กูรู ยักษะ	- ยักษ์, ยักษา
kh	ข	ख	Kharoṣṭhī Sikh śikhar	ขโรษฐี สิข ศิขร	ขโรษฐี สิขะ ศิขระ	- สิข, สิทธิ ศิขร
<u>kh</u> ^{๑๐ #}	ข	ख़	Āli Khān Bakht Khān khilāfat	อาลี ขาน บขตุ ขาน ขิลาฟตุ	อาลี ขาน บัซตุ ขาน ขิลาฟตุ	อาลี ข่าน - -
L						
l	ล	ल	Lakṣmaṇ vallabh	ลักษมน वलลภ	ลักษมนะ วัลลภะ	ลักษมน์, ลักษมน์ วัลลภ, วัลลภา
M						
m	ม	म	Mahādev samrāṭ	มหาเทว สมรารฏ	มหาเทวะ สัมรารฏ	มหาเทพ -
m̐ *	ง	मं	hūm̐	ฮูม	ฮูม	-

* m̐ ใช้แทนจันทรพินทุ (◌ं) ซึ่งเป็นเครื่องหมายกำกับสระเพื่อให้สระนั้นออกเสียงขึ้นจมูกฟังคล้ายเสียง “ง” จึงใช้ “ง” แทน

อักษรโรมัน	อักษรไทย	อักษรเทวนาครี	ตัวอย่าง			
			อักษรโรมัน	ทับศัพท์ (แบบคงรูป)	ทับศัพท์ (แบบปรับรูป)	ภาษาไทยใช้
m *	ง	.	damṣtrā saṃhitā saṃsār saṃyog	ทงษฎฺฐรา สงฺหิตา สงฺसार สงฺโยค	ทังษฎฺฐรา สังฺหิตา สังฺसारะ สังโยคะ	- - สงสาร, สังสาร (วัฏ) สังโยค
N						
n	น	न	mantra nīti	มนฺตระ নীติ	มันฺตระ নীติ	มนตร์ নীติ, นิตติ
ṅ ^{๑๑}	ง	ङ	aṅg	องฺค	อังกะ	องค์
ṅ ^{๑๒}	ญ	ञ	Sañjay	สญฺชย	สัญฺชยะ	สญฺชัย, สัญฺชัย
ṅ ^{๑๓}	ณ	ण	maṅḍan	มณฺฑน	มัตฺฑนนะ	มัตฺฑนนา
P						
p	ป	प	Pāṭaliputra pitā prāpt samāpt	ปาฏฺฐลิปฺตฺระ ปีตา ปฺราปฺต สฺมาปฺต	ปาฏฺฐลิปฺตฺระ ปีตา ปฺราปฺตะ สฺมาปฺตะ	ปาฏฺฐลิปฺตฺร ปีตา ปฺราปฺดา (ภิเชก) -
ph	ผ	फ	phal	ผล	ผละ	ผล
Q						
q ^{๑๔ #}	ก	क़	qilā	กิลา	กิลา	-
R						
r	ร	र	rājadhānī	ราชธานี	ราชธานี	ราชธานี

* m ใช้แทนอนุสवार (◌) ซึ่งเป็นเครื่องหมายกำกับสระเมื่ออยู่หน้าพยัญชนะเศษวรรคจะออกเสียงขึ้นจมูกฟังคล้ายเสียง “ง” จึงใช้ “ง” แทน

อักษรโรมัน	อักษรไทย	อักษรเทวนาครี	ตัวอย่าง			
			อักษรโรมัน	ทับศัพท์ (แบบคงรูป)	ทับศัพท์ (แบบปรับรูป)	ภาษาไทยใช้
r ^{๑๕} #	ร	रु	baṛā baṛbar bīṛī Kāṭhiāvār	บรา บรบรุ ปี่รี กาฐีเวยวาร์, กาฐียวาร์	บรา บรบร ปี่รี กาฐีเวยวาร์, กาฐียวาร์	– – – –
R						
ṛh ^{๑๖} #	รห*	रुह	Caṇḍigaṛh	จันทีครห	จันทีครห์	–
S						
s	ส	स	Somadev vastu	โสเมเทว วสตุ	โสเมเทวะ วัสตุ	โสเมเทพ วัสตุ, พัสตุ
ś ^{๑๗}	ศ	श	Kaśyap śāstra	กศยป ศาสตุระ	กัศยปะ ศาสตระ	กัศยป ศาสตร์
ṣ ^{๑๘}	ษ	ष	Ṣaḍānan śiṣya	ษชานน ศิษยะ	ษชานนนะ ศิษยะ	– ศิษย์
T						
t	ต	त	pātāl pātra tapas	ปาตาล ปาตระ ตปส	ปาตาละ ปาตระ ตปัส	บาดาล บาตร ตบะ
ṭ ^{๑๙}	ฏ	ट	Bhaṭṭācārya ṭikā	ภฏฏาจารย์ ฏีกา	ภฏฏาจารย์ ฏีกา	ภฏฏาจารย์ ฏีกา
th	ถ	थ	path sthān thambh	ปถ สถาน ถมภ	ปถะ สถานะ ถัมภะ	บถ สถาน, สถานะ –
ṭh ^{๒๐}	ฐ	ठ	jhūṭh pīṭh ṭhākur	ฌฐ ปี้ฐ ฐากูร์	ฌฐ ปี้ฐะ ฐากูร์	– ปี้ฐ ฐากูร์

* รห แทนพยัญชนะตัวเดียวในภาษาฮินดีที่ออกเสียงเหมือน ร ตามด้วยกลุ่มลม

อักษรโรมัน	อักษรไทย	อักษรเทวนาครี	ตัวอย่าง			
			อักษรโรมัน	ทับศัพท์ (แบบคงรูป)	ทับศัพท์ (แบบปรับรูป)	ภาษาไทยใช้
V						
v ^{๒๑}	ว	व	divya Viśvanāth	ทิวยะ วิศวนาท	ทิวยะ วิศวานาถะ	ทิพย์ วิศวานาท
Y						
y	ย	य	pey Yamunā	เปย ยมุณา	เปยะ ยมุณา	– ยมนา, ยมุณา
Z						
z [#]	ซ	ज़	āzād Gaznī zangārī	อาซาด คซุนี ซงการ์	อาซาด คัซนึ ซังการ์	– – –

สระและพยัญชนะนอกระบบ

- ๑ บางครั้งมีผู้ใช้ y แทน ai เช่น Faizābād ไฟซาบาด ใช้เป็น Fyzābād, Haiderābād ไฮเดอราบาด ใช้เป็น Hyderābād และบางครั้งก็ใช้ ai แทน ay เช่น jay ชยะ ใช้เป็น jai
- ๒ บางครั้งมีผู้ใช้ ow แทน au เช่น cauk เจาก์ ใช้เป็น chowk
- ๓ บางครั้งมีผู้ใช้ ee แทน ī เช่น Mīra มีรา ใช้เป็น Meerā, Nīra นีรา ใช้เป็น Neerā
- ๔ บางครั้งมีผู้ใช้ oo แทน ū เช่น Mūl มูล ใช้เป็น Mool, Pūna ปูนา ใช้เป็น Poonā
- ๕ บางครั้งมีผู้ใช้ ri แทน ṛ เช่น pitṛ ปิตฤ ใช้เป็น pitri
- ๖ บางครั้งมีผู้ใช้ ch แทน c เช่น candra จันตระ ใช้เป็น chandra
- ๗ บางครั้งมีผู้ใช้ chh แทน ch เช่น chatr ฉัตระ ใช้เป็น chhatr
- ๘ บางครั้งมีผู้ใช้ d แทน ḍ เช่น kṛīḍā กรีฑา ใช้เป็น kṛīdā
- ๙ บางครั้งมีผู้ใช้ g, ḡ, gh แทน ḡ เช่น bāḡ บาด ใช้เป็น bāg, bāḡ, bāgh
- ๑๐ บางครั้งมีผู้ใช้ kḥ, kh แทน kh เช่น khilāfat ขิลาล์ฟัต ใช้เป็น kḥilāfat, khilāfat
- ๑๑ ñ ที่เป็นตัวสะกดและตามด้วยพยัญชนะในวรรค ก (k, kh, g, gh, n) จะออกเสียงเป็น “ง” และบางทีก็ใช้ “n, ng” แทน ñ เช่น aṅg อังคะ ใช้เป็น ang, angg

- ๑๒ กิ ที่เป็นตัวสะกดและตามด้วยพยัญชนะในวรรค จ (c, ch, j, jh, ṅ) จะออกเสียงเป็น “ญ” และบางทีก็ใช้ “น” แทน กิ เช่น Sañjay สัญชยะ ใช้เป็น Sanjay
- ๑๓ ฌ ที่เป็นตัวสะกดและตามด้วยพยัญชนะในวรรค ฎ (ṭ, ṭh, ḍ, ḍh, ṇ) จะออกเสียงเป็น “ณ” และบางทีก็ใช้ “น, ฌ” แทน ฌ เช่น maṇḍan มัณฑณะ ใช้เป็น mandan, maṇḍan
- ๑๔ บางครั้งมีผู้ใช้ ฌ แทน ฌ เช่น qilā กิลา ใช้เป็น kilā
- ๑๕ บางครั้งมีผู้ใช้ ฌ แทน ฌ เช่น baṛā บรา ใช้เป็น baṛā
- ๑๖ บางครั้งมีผู้ใช้ ฌ แทน ฌ เช่น Caṇḍigaṛh จัณฑีการ์ห์ ใช้เป็น Caṇḍigaṛh
- ๑๗ บางครั้งมีผู้ใช้ ฌ แทน ฌ เช่น śāstra ศาสตระ ใช้เป็น śāstra
- ๑๘ บางครั้งมีผู้ใช้ ฌ, sh แทน ฌ เช่น Śaḍānan ษทานนะ ใช้เป็น Śaḍānan, Shaḍānan
- ๑๙ บางครั้งมีผู้ใช้ ฌ แทน ฌ เช่น ṭkā ฏีกา ใช้เป็น ṭkā
- ๒๐ บางครั้งมีผู้ใช้ ฌ แทน ฌ เช่น pīṭh ปีฐะ ใช้เป็น pīṭh
- ๒๑ - บางครั้งมีผู้ใช้ w แทน v เช่น divya ทิวยะ ใช้เป็น diwya
 - v ที่มี a ตามหลัง และเป็นพยางค์ท้ายของคำ บางครั้งจะตัด a ที่ตามมาออก แล้วเปลี่ยน v เป็น o เช่น deva ตัด a ท้ายคำออก เป็น dev แล้วเปลี่ยน v เป็น o เป็น deo

